

Zápis ze zasedání Výboru pro podporu osob s omezenou schopností právně jednat

Datum: 09.06.2026

Jednání řídila: Camille Latimier

Přítomni: JUDr. Štefan Čulík (MPSV), Mgr. Blanka Espinoza (ÚV ČR), Mgr. Jakub Geier (MV), JUDr. Pavel Kotrady (Okresní soud ve Vsetíně), JUDr. Pavel Ptáčník (ÚV ČR), Mgr. Aneta Redlichová (MSP.), Mgr. Bc. Miroslav Kršiak (MZd), Mgr. Jan Strnad (Rytmus – od klienta k občanovi z.ú.), JUDr. Renáta Šínová, Ph.D. (Univerzita Palackého v Olomouci), Mgr. Zuzana Durajová (KVOP) – host, Mgr. Barbora Brozová Rittichová (MSP) – host, Mgr. Štěpán Klásek (MV) – host, Mgr. Karel Lach (KVOP) – host (online), Mgr. Kateřina Smolíková (SPMP ČR) – host, Mgr. Karolína Šebková (AK Matiaško) – host

Přítomných bylo 9 z 13 členů.

Program jednání:

- 1) Přivítání účastníků a hostů.
- 2) Aktuální témata v oblasti podpory osob s omezenou schopností právně jednat.
- 3) Výzkum RILSA na téma opatrovnictví – první kroky realizace.
- 4) Financování veřejného opatrovnictví v krajích (prezentace MV).
- 5) Příprava mezioborové platformy dle opatření Národního plánu – návrh dílčích úkolů / oblasti práce platformy, diskuze o fungování platformy.
- 6) Stanovení dalších kroků, úkolů a termínu dalšího zasedání.

1) Přivítání účastníků a hostů.

Jednání zahájil Pavel Ptáčník, který informoval o probíhajícím přesunu agendy lidských práv z Úřadu vlády na jednotlivá ministerstva. Uvedl, že se tato změna pravděpodobně dotkne i fungování výboru a plnění opatření obsažených v části 6 Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2026–2030. Členové výboru byli informováni, že další informace budou průběžně poskytovány podle vývoje situace.

Předsedkyně výboru Camille Latimier následně přivítala přítomné účastníky a informovala o diskuzích probíhajících v rámci poradních orgánů vlády v souvislosti s touto reorganizací a uvedla důvody, které ji vedly k rozhodnutí pokračovat ve své činnosti ve výboru i za změněných podmínek.

2) Aktuální témata v oblasti podpory osob s omezenou schopností právně jednat.

V návaznosti na reorganizaci agendy lidských práv byla vedena diskuze o významu zachování meziresortní spolupráce, odborného zázemí a kontinuity činnosti poradních orgánů. Členové výboru se zabývali návrhem prohlášení k přesunu agend z Úřadu vlády na jednotlivé resorty. V diskuzi zazněla potřeba zachovat dosavadní principy spolupráce bez ohledu na institucionální ukotvení a apelovat zejména na zachování odborného zázemí a kontinuity činnosti poradních orgánů.

Bylo odsouhlaseno prohlášení v tomto znění:

Výbor pro podporu osob s omezenou schopností právně jednat:

- *vyjadřuje hluboké znepokojení nad usnesením vlády č. 302 ze dne 18. května 2026 o přesunu agendy lidských práv a rovnosti žen a mužů z Úřadu vlády ČR na Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo kultury;*
- *vyjadřuje znepokojení nad skutečností, že toto rozhodnutí nebylo nijak projednáno s příslušnými poradními orgány vlády;*
- *upozorňuje, že agenda lidských práv, ochrany práv lidí s postižením a lidí s omezenou schopností právně jednat je průřezová a dotýká se gesce různých ministerstev, a proto je nezbytná její nadresortní koordinace;*
- *upozorňuje, že tento krok povede k narušení stávajícího systému zajišťování ochrany lidských práv v ČR;*
- *upozorňuje, že přesun příslušných agend zásadně ohrozí fungování role zmocněnkyně vlády pro lidská práva, která bude postrádat odbornou podporu;*
- *upozorňuje, že po přesunu příslušných agend na ministerstva dochází k faktické vyprázdněnosti role a kompetencí zmocněnkyně vlády pro lidská práva.*

Barbora Brozová Rittichová informovala o aktuálním stavu přípravy návrhu zákona o veřejném opatrovnictví. Uvedla, že proběhlo vypořádání připomínek a návrh bude po dopracování předložen vládě. Dále informovala o rozvoji vzdělávání v oblasti svéprávnosti a podpůrných opatření. Justiční akademie letos poprvé pořádá dva celodenní semináře věnované této problematice, kterých se účastní přibližně 150 soudců a soudních sociálních pracovníků. V současné době působí na okresních soudech již 62 soudních sociálních pracovníků, přičemž alespoň jednoho soudního sociálního pracovníka nyní mají dvě třetiny okresních soudů.

Štefan Čulík informoval o zahájení 19. konference smluvních stran Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením v New Yorku a zmínil doprovodné akce věnované podporovanému rozhodování.

Pavel Ptáčník připomněl, že vláda schválila Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2026–2030. Uvedl, že opatření týkající se svéprávnosti a podpůrných opatření zůstala oproti projednávané podobě zachována bez zásadních změn.

3) Výzkum RILSA na téma opatrovnictví – první kroky realizace.

Zuzana Durajová informovala o průběhu výzkumu RILSA zaměřeného na využívání podpůrných opatření a rozdílů v rozhodovací praxi soudů. Výzkum se skládá z právní analýzy a kvalitativního šetření zaměřeného na tři soudní okresy s odlišnou rozhodovací praxí. V rámci výzkumu byly realizovány rozhovory se soudci, vyššími soudními úředníky, veřejnými opatrovníky, metodiky veřejného opatrovnictví, procesními opatrovníky, asistenty soudců, znalci, soudními sociálními pracovníky a státními zástupci. Současně probíhá analýza soudních dokumentů. Realizaci výzkumu komplikovaly obavy některých soudů ze zveřejnění jejich rozhodovací praxe ve vztahu k otázce ochrany osobních údajů. Výstupy budou anonymizovány tak, aby nebylo možné identifikovat konkrétní soudy ani respondenty. Po dokončení analýzy budou následovat validační fokusní skupiny a navazující workshopy. Předpokládá se, že první dílčí výstupy by mohly být k dispozici v průběhu podzimu 2026.

4) Financování veřejného opatrovnictví v krajích (prezentace MV)

Štěpán Klásek informoval o financování veřejného opatrovnictví prostřednictvím příspěvku na výkon přenesené působnosti. Uvedl, že příspěvek zůstane ve stejné výši jako v předchozím roce, neboť nedochází k jeho valorizaci. Nadále jsou financovány případy dlouhodobého veřejného opatrovnictví i případy dočasného opatrovnictví po zániku funkce předchozího opatrovníka. Pokračuje rovněž

financování metodických pracovních míst na krajských úřadech. Představil změny v systému sběru údajů o počtech veřejných opatrovanců. Nově byl využit jednotný informační systém sběru dat prostřednictvím elektronického dotazníku distribuovaného obcím prostřednictvím krajských úřadů. Dotazník obsahoval povinnou část týkající se počtu opatrovanců a dobrovolnou část zaměřenou na praktický výkon veřejného opatrovnictví a související otázky. Do sběru údajů se zapojilo 5 842 obcí a městských částí. Předběžné údaje evidují přibližně 16 300 veřejných opatrovanců, což představuje meziroční nárůst přibližně o pět procent. Předpokládané výdaje na financování této agendy dosahují přibližně 497,2 mil. Kč.

V diskusi zazněla potřeba podrobnějšího sledování některých údajů, zejména ve vztahu k případům podle § 58 občanského zákoníku, k rozlišení opatrovnictví s omezením a bez omezení svéprávnosti a k možnostem využití dostupných statistických údajů při přípravě potřebných systémových opatření.

5) Příprava mezioborové platformy dle opatření Národního plánu – návrh dílčích úkolů / oblasti práce platformy, diskuze o fungování platformy

Camille Latimier představila pracovní dokument, který má sloužit jako podklad pro činnost připravované mezioborové platformy. Dokument vychází z požadavků Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2026–2030 a z dosavadních zkušeností členů výboru. Jeho cílem je otevřít odbornou diskuzi o podobě systémových změn směřujících k posílení podporovaného rozhodování a vytvoření odpovídajících záruk ochrany osob využívajících podporu. Zdůraznila, že dokument nepředstavuje návrh konkrétních řešení, ale vymezuje tematické oblasti, v nichž je třeba vést další odbornou debatu. Platforma by měla postupně formulovat doporučení k přechodu od náhradního k podporovanému rozhodování a zabývat se jak legislativními, tak nelegislativními opatřeními.

Diskuse se zaměřila zejména na otázku gesce a koordinace podpůrných mechanismů, pravidla pro využívání a schvalování jednotlivých podpůrných nástrojů a možnosti jejich většího využívání v praxi. Pozornost byla věnována také dokazování potřeby podpory při právním jednání, využívání znaleckých posudků, zpráv o hodnocení potřeby podpory a zjišťování vůle a preferencí člověka.

Další tematické okruhy se týkaly podpory a vzdělávání podpůrců, zvyšování dovedností klíčových aktérů, řešení sporů mezi podporovanými a podpůrci, monitoringu a kontroly výkonu podpory a způsobů dokládání formální podpory vůči třetím osobám. Diskutovány byly rovněž otázky právní odpovědnosti podpůrců, ochrany podporovaných osob, zpřístupňování informací v soudních řízeních a možnosti rozvoje občanské advokacie jako jedné z forem podpory osob s kognitivním omezením.

Členové výboru se shodli na tom, že dokument představuje vhodný výchozí materiál pro další práci platformy, který bude průběžně doplňován a rozpracováván.

6) Stanovení dalších kroků, úkolů a termínu dalšího zasedání.

Dokument „Oblasti diskuze pro přechod od náhradního k podporovanému rozhodování“ bude sdílen se členy výboru, kteří budou mít možnost navrhnout jeho doplnění a úpravy, a to do konce července 2026.

Termín dalšího zasedání nebyl prozatím stanoven a bude upřesněn s ohledem na probíhající organizační změny.

V Praze dne 9. června 2026

Zapsala:

Blanka Espinoza

Úřad vlády ČR, Oddělení práv osob se zdravotním postižením